

Warszawa, dnia 2 sierpnia 2012 r.

KANCELARIA SENATU
BIURO KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ
DZIAŁ PETYCJI I KORESPONDENCJI

BKS/DPK-134/28211/12 MK

Nr: 28211	Data wpływu 1 czerwca 2012 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 25 lipca 2012 r.

OCHRONA ŚRODOWISKA

TEMAT

**FUNKCJONOWANIE SŁUŻBY
RADIOKOMUNIKACJI AMATORSKIEJ
A OCHRONA ŚRODOWISKA**

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja zbiorowa

Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Radioamatorskich (OPOR) reprezentowane przez: Włodzimierza Karczewskiego (LOK), dh. hm Marka Ruszczaka (Chorągiew Stołeczna ZHP) i Witolda Zakrzewskiego (SSR MANUFAKTURA).

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska w celu wyłączenia Służby Radiokomunikacyjnej Amatorskiej z obowiązku dokonywania zgłoszeń instalacji radiokomunikacyjnej użytkowanej przez tę służbę w zakresie nieobejmującym obowiązku wynikającego z prawa budowlanego.

Autorzy petycji postulują w prawie ochrony środowiska dokonać następujące zmiany:

1. w art. 122a dodać ust. 3 o treści „z obowiązków dokonywania pomiarów określonych ust. 1 i 2 zwolnione są instalacje radiokomunikacyjne używane w Służbie Radiokomunikacyjnej Amatorskiej w rozumieniu art. 2 pkt 37 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz. 1800, ze zm.) na podstawie pozwolenia radiowego wydanego przez Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej emitujące pole elektromagnetyczne z nadajnika o mocy wyjściowej nie większej niż 300 W”,
2. w art. 147a skreślić ust. 1b pkt 2,
3. w art. 152 dodać ust. 9 o treści: „zapisy art. 152 nie dotyczą instalacji radiokomunikacyjnej w amatorskiej służbie radiokomunikacyjnej w rozumieniu art. 2 pkt 37 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz. 1800, ze zm.) emitującej fale elektromagnetyczne a niepodlegające uzyskaniu pozwoleń i zezwoleń zgodnie z przepisami prawa budowlanego”.

UZASADNIENIE WNOSZĄCYCH PETYCJE:

Obowiązująca ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska nałożyła na służbę radioamatorów obowiązek zgłaszania instalacji emitującej fale elektromagnetyczne i zrównała tę służbę z komercyjnymi podmiotami radiokomunikacyjnymi. Zdaniem autorów petycji takie zrównanie jest nieuprawnione. Służba amatorska jest ukierunkowana na prowadzenie prac doświadczalnych, zaś instalacja emitująca fale elektromagnetyczne jest wielokrotnie zmieniana co do położenia i rodzaju, co uniemożliwia wywiązywanie się z ustawowego obowiązku wykonywania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Zdaniem członków Amatorskiej Służby Radiokomunikacyjnej ich działalność nie

przyczynia się do znacznego emitowania fal elektromagnetycznych, a tym samym nie wpływa negatywnie na stan środowiska.

Autorzy petycji postulują, aby instalację użytkowaną przez Służby Radiokomunikacyjne Amatorskie zakwalifikować jako instalację laboratoryjną i zwolnić ją z obowiązku zgłaszania.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.) w art. 3 pkt 18 stanowi, że przez poła elektromagnetyczne rozumie się pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach z zakresu od 0 Hz do 300 GHz.

W myśl art. 121 ustawy ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na: zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach oraz na zmniejszaniu poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Art. 122 ustawy zawiera upoważnienie dla ministra właściwego do spraw środowiska aby, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, w rozporządzeniu określił dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposoby dotrzymania tych poziomów. Rozporządzenie z dnia 30 października 2003 r. (Dz. U. Nr 192, poz. 1883) zrealizowało przywołaną delegację.

Zgodnie z art. 122a ustawy prowadzący instalację oraz użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne, które są stacjami elektroenergetycznymi lub napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi o napięciu znamionowym nie niższym niż 110 kV lub instalacjami radiokomunikacyjnymi, radionawigacyjnymi lub radiolokacyjnymi emitującymi pola elektromagnetyczne, których równoważna moc promieniowana izotopowo wynosi nie mniej niż 15 W, emitującymi pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz, są obowiązani do wykonania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku:

- 1) bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia;
- 2) każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy instalacji lub urządzenia, w tym zmiany spowodowanej zmianami w wyposażeniu instalacji lub urządzenia, o ile zmiany te mogą mieć wpływ na zmianę poziomów pól elektromagnetycznych, których źródłem jest instalacja lub urządzenie.

W myśl art. 123 ustawy ocena poziomów pól elektromagnetycznych prowadzona jest

w ramach państwowego monitoringu środowiska, a przeprowadzanie okresowych badań należy do wojewódzkiego inspektoratu ochrony środowiska.

Ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. - Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz. 1800 ze zm.) w art. 143 stanowi, że używanie urządzenia radiowego także przez służbę radioamatorską wiąże się z obowiązkiem posiadania pozwolenia. Pozwolenie wydaje prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej w drodze decyzji. Postępowanie w sprawie wydania pozwolenia wszczyna się na wniosek zainteresowanego podmiotu.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz.1883) określiło poziomy pól elektromagnetycznych, które nie będą powodowały negatywnych skutków dla zdrowia ludności. Miejsca dostępne dla ludności, charakteryzowane są przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych (składową elektryczną, składową magnetyczną i gęstością pola) ustalone dla 7 zakresów częstotliwości pól elektromagnetycznych w przedziale od 0 Hz do 300 GHz. Rozporządzenie określa ponadto metody sprawdzania i wyznaczania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w otoczeniu instalacji będącej źródłem pola.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 257, poz. 2573, ze zm.). Przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko jest także wymagane, gdy przedsięwzięcie nie jest bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynika z tej ochrony i może znacząco oddziaływać na ten obszar.

Zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 7 i § 3 ust. 1 pkt 8 przywołanego rozporządzenia kwalifikacji instalacji radiokomunikacyjnych, radionawigacyjnych i radiolokacyjnych, z wyłączeniem radiolinii, do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko dokonuje się biorąc pod uwagę dwa parametry:

- równoważną moc promieniowaną izotropowo (EIRP) wyznaczoną dla pojedynczej anteny;
- odległość środka elektrycznego tej anteny wyznaczoną od miejsc dostępnych dla ludności wzdłuż głównej osi promieniowania anteny.

Wyznaczenia tej odległości należy dokonywać uwzględniając zarówno kierunek (azymut) głównej wiązki promieniowania anteny jak i głównej wiązki.

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 5 grudnia 2008 r. w sprawie pozwoleń dla służby radiokomunikacyjnej amatorskiej (Dz. U. Nr 223, poz. 1472) w § 3 określa rodzaje pozwoleń dla służby radiokomunikacyjnej amatorskiej.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia (Dz. U. Nr 130, poz. 880).

W myśl § 2 ust. 2 eksploatacja instalacji radiokomunikacyjnych, radionawigacyjnych i radiolokacyjnych wymaga zgłoszenia organowi ochrony środowiska, których równoważna moc wynosi nie mniej niż 15 W, emitujące pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz.

W § 2 ust. 2 pkt 3 ustawodawca z obowiązku tego zwalnia instalacje używane w służbie radiokomunikacyjnej amatorskiej przez okres nie dłuższy niż 90 dni. Przepis ten dotyczy instalacji radiokomunikacyjnej amatorskiej eksploatowanej zgodnie z przepisami prawa międzynarodowego w okresie ważności zagranicznego dokumentu uprawniającego do używania urządzeń radiowych oraz instalacji użytkowanych w innym miejscu niż znajduje się jego stała lokalizacja.

Rozporządzenie weszło w życie 1 stycznia 2011 r., z wyjątkiem § 2 ust. 2, który w odniesieniu do instalacji przekazanych do użytkowania przed dniem 28 lipca 2005 r. wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2013 r.

PRACE LEGISLACYJNE:

Brak.

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

W odpowiedzi na interpelację posła Jerzego Budnika nr 21675 z 7 marca 2011 r. (załącznik nr 1), w związku z postulatem Polskiego Związku Krótkofalowców dotyczącego liberalizacji oraz ujednoczenia przepisów dotyczących zgłaszania instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne, podsekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska przekazał następujące wyjaśnienia.

Zgodnie z art. 147a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska prowadzący instalację oraz użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne są obowiązani zapewnić wykonanie pomiarów wielkości emisji lub innych warunków korzystania ze środowiska przez akredytowane laboratorium w rozumieniu ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności. Przepisu tego nie stosuje się do wykonywania pomiarów wielkości emisji, do których jest obowiązana służba radiokomunikacyjna amatorska w rozumieniu art. 2 pkt 37 Prawa telekomunikacyjnego.

Radioamatorzy krótkofalowcy nie muszą zlecać wykonywania pomiarów jednostkom akredytowanym. Sposoby sprawdzania dotrzymania poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych zostały określone w rozporządzeniu ministra środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów. Zgodnie z tymi wymogami określonymi w załączniku nr 2 do rozporządzenia, pomiary poziomów pól elektromagnetycznych w przypadkach dotyczących instalacji używanych przez radioamatorów można zastąpić analizami (w myśl art. 3 pkt 21 prawa ochrony środowiska, ilekroć w ustawie jest mowa o pomiarze, rozumie się przez to również obserwacje i analizy).

Analizy należy wykonać przy pracy instalacji, jeżeli w jej otoczeniu występują pola elektromagnetyczne o najwyższym poziomie. Jednocześnie zgodnie z rozporządzeniem, pomiary przeprowadza się w szczególności w tych miejscach, w których na podstawie uprzednich obliczeń stwierdzono występowanie pól elektromagnetycznych o poziomach zbliżonych do dopuszczalnych.

Podsumowując rozważania z odpowiedzi Ministerstwa Środowiska na interpelację podkreślić trzeba, że nie ma konieczności przedstawiania w analizach dołączanych do zgłoszeń wszelkich możliwych wariantów pracy instalacji amatorskich, a nawet jest to niewskazane.

Zapisy rozporządzenia dotyczące określenia współrzędnych instalacji emitujących pola elektromagnetyczne zostały sformułowane w wyniku uzgodnień międzyresortowych oraz konsultacji społecznych, przy udziale przedstawicieli Polskiego Związku Krótkofalowców. Rozporządzenie odpowiada zakresowi upoważnienia ustawowego, które stanowiło podstawę jego wydania.

Zdaniem Ministerstwa Środowiska wszelkie zmiany prawa w omawianym zakresie powinny być poprzedzone zebraniem bogatych doświadczeń z jego stosowania.

INFORMACJE DODATKOWE:

Zagadnienie prognozowania rozkładów pól elektromagnetycznych w otoczeniu instalacji radiokomunikacyjnych jest tematem wielu publikacji naukowych, opartych na wynikach badań wykonanych w ciągu ostatnich stu kilkudziesięciu lat. Metody pomiarowe są wciąż modyfikowane, a dyskusja nad możliwymi biologicznymi skutkami oddziaływania pól elektromagnetycznych jest daleka od zakończenia. Polska, w przeciwieństwie do wielu innych krajów europejskich, ma wypracowany system ochrony ludzi i środowiska przed polami elektroenergetycznymi.

Parlament Europejski w uchwale z 2009 r. wezwał kraje członkowskie m.in. do

podawania informacji o źródłach pól elektromagnetycznych. W uchwale tej nie wspomina się o odrębnym traktowaniu radioamatorów, ponieważ natura fizyczna pól elektromagnetycznych jest identyczna, niezależnie od tego czy są wytwarzane przez instalacje radioamatorskie czy też instalacje będące elementami innych sieci, np. radiokomunikacyjnych.

REKOMENDACJE BIURA:

Mimo niepodważalnych zasług środowiska radioamatorskiego dla rozwoju technik radiokomunikacyjnych, a w konsekwencji rozwoju świadomości technicznej społeczeństwa należy pamiętać, że organy ochrony środowiska mają za zadanie zapewnienie standardów jakości środowiska tak by gwarantowały właściwy jego stan. W myśl art. 13 ustawy - Prawo ochrony środowiska polityka ekologiczna państwa ma na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska.

Zezwolenia na używanie radiowych urządzeń nadawczych w amatorskiej służbie radiokomunikacyjnej są wydawane na podstawie ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. - Prawo telekomunikacyjne. Maksymalne moce nadajników używanych przez radioamatorów mogą sięgać nawet kilkuset watów co oznacza, że w otoczeniu anten stacji amatorskich występować mogą pola elektromagnetyczne o bardzo dużych wartościach mocy. Dodatkowo trzeba zauważyć, że stacje amatorskie znajdują się najczęściej w budynkach mieszkalnych lub w gęstej zabudowie mieszkaniowej.

Problem zgłaszany przez środowisko radioamatorów wiąże się z brakiem jednolitego stosowania przepisów Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie zgłoszenia instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne zarówno przez organy administracji, jak też przez prowadzących instalacje, w tym także radioamatorów krótkofalowców. Wydanie tego rozporządzenia było poprzedzone uzgodnieniami międzyresortowymi oraz konsultacjami społecznymi, więc odpowiada ono zakresowi upoważnienia ustawowego, które stanowiło podstawę jego wydania.

Biuro nie popiera wniosku autorów petycji, gdyż obecnie obowiązujące przepisy prawa w omawianym zakresie uznaje się za wystarczające i zgodne z ideą zapewnienia standardów ochrony środowiska w Polsce.

OPRACOWAŁA

Marzena Krysiak

DYREKTOR

Anna Pomianowska-Bąk